

KULLANIM SONRASI DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ: GAZİANTEP HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ YURTLARI ÖRNEĞİ

Feyza KUYUCU
Gaziantep Üniversitesi
feyzakuyucu@yahoo.com

Meltem VATAN
Bahçeşehir Üniversitesi
meltemvatan@gmail.com

ÖZ

Bina inşa edildikten ve bir süre kullanıldıktan sonra, sistematik ve düzenli bir şekilde bina değerlendirme işlemi olan KSD yöntemi, kullanıcılar ve gereksinimleri üzerine yoğunlaşarak binanın tasarlanmasında ve inşa edilmesinde etkili olan kararların bina performansında sınanmasını sağlar. Elde edilen bilgiler gelecekteki tasarımların daha başarılı olması için temel oluşturur. Bu çalışma kapsamında Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Yurtları “Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD)” yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışma, yurt işlevinin ana bileşeni olan yurt odalarının genel özelliklerinin tanıtılması ve Kullanım Sonrası Değerlendirme Yönteminin odalar üzerinde uygulanmasını içermektedir. Uygulanan yöntemde, yurt odalarının kullanıcı gereksinimleri bakımından performansının değerlendirilmesi ve kullanıcı memnuniyetinin incelenmesi olmak üzere iki temel değerlendirme yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler; estetik, işlevsel ve teknik özelliklere dayandırılmış ve sonuçlar grafiklerle sunulmuştur. Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda, elde edilen sonuçlara göre, Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Yurtlarının sürekli iyileştirilmesi kapsamında kısa, orta ve uzun vadeli planlama önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Kullanım Sonrası Değerlendirme, estetik-işlevsel-teknik değerlendirme, yurt binaları, yurt odaları*

POST OCCUPANCY EVALUATION METHOD: CASE STUDY OF GAZİANTEP HASAN KALYONCU UNIVERSITY STUDENT DORMITORIES

ABSTRACT

Post occupancy evaluation method, which is post construction systematic and regular building evaluation process, focuses on users and their requirements in order to examine decisions on building performance in design and construction processes. The information obtained is the basis for future designs to be more successful. Within the scope of this study, Gaziantep Hasan Kalyoncu University Student Dormitories are examined by using “Post Occupancy Evaluation” method. This study includes the introduction of the general characteristics of the dormitory rooms, the main component of the dormitory function, and the application of the Post Occupancy Evaluation method on the rooms. In this method, two basic evaluations were carried out, the evaluation of the performance of the dormitories in terms of user requirements and the examination of user complacency. Evaluations made are based on aesthetic, functional and technical characteristics and the obtained results are presented in graphs. According to the results of this study, within the scope of short, medium and long term planning proposals are stated in order to sustainable improvement of Gaziantep Hasan Kalyoncu University Student Dormitories. According to the results obtained; short, medium and long term planning proposals are presented within the scope of continuous improvement of Gaziantep Hasan Kalyoncu University Student Dormitories.

Keywords: *Post occupancy evaluation method, aesthetic-functional-technical evaluation, dormitory buildings, and dormitory rooms*

1. GİRİŞ

Yükseköğretim eğitimi alan pek çok öğrenci, eğitimleri boyunca; dinlenme, çalışma, yeme - içme, yatma gibi birçok işlevinin bir arada yer aldığı yurt binaları ve yurt odalarını paylaşarak toplu yaşama ve barınma deneyimi edinmektedir. Bu nedenle yurt binaları eğitim süresince öğrencilerin hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Barınma işlevi olan yurtlar, bireysel ve toplu yaşamın bir arada sürdürüldüğü mekânlardır [1].

Birçok öğrencinin ailesinden ilk kez ayrılarak, farklı kişilerle bir arada yaşamayı deneyimlediği yurt binalarının ana amacı süreli/geçici yaşama hizmet etmektir. Buna göre kullanıcılarına, yaşama ve ders çalışma için temel konfor koşullarının

sağlanması ve sosyal etkileşimleri için uygun ortam sunulması oldukça önemlidir. Eğitim süreleri boyunca öğrenciler için kendilerine ait evi, geçici barınağı ifade eden ve yurt binalarının temel birimi olan odalar, düşeyde ve yatayda sıralanan ve farklı işlevlerin katılımı ile bir bütün oluşturan birer yaşam modülü olarak tanımlanabilir. Bu nedenle yurt binalarının kullanıcılarına sunduğu yaşamın niteliği oldukça önemli olup bina kullanımı ile birlikte ortaya çıkmaktadır. Nitelik değerlendirmesinin objektif ve bilimsel verilere dayanarak yapılabilmesi için Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD) Yöntemi yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalışma; Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD) yönteminin irdelemesini ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi Yurtlarında yapılan alan çalışmasının değerlendirmesini içermektedir. Yurt odaları; estetik, işlevsel ve teknik açıdan değerlendirilerek, olumlu - olumsuz nitelikleri ortaya konulmuş ve değerlendirme sonuçları grafik anlatımlarla sunulmuştur.

2. KULLANIM SONRASI DEĞERLENDİRME (KSD) YÖNTEMİ

KSD yöntemi bina tasarımcısına, mal sahibine ve kullanıcılara önemli veriler sağlar. Binadan istenilen ve beklenen gereksinimler test edilerek sonuçlar ortaya konulur. Ortaya çıkan sonuçlara göre de kullanıcı konforuna yönelik öneriler geliştirilebilir [2].

“KSD yöntemi; incelenen binanın planlamasındaki tasarım kararlarının dikkate alınması, kullanıcılar ile gereksinimlerinin incelenmesi ve bunun sonucunda ortaya çıkan sonuç ürün; “oluşan çevrenin” değerlendirilmesine dayanmaktadır. Tasarım kararlarının sorgulanmasını içeren bu yöntem uygulandığında, tasarım ve sonuç ürün karşılaştırılarak tasarımın güçlü ve zayıf yönleri saptanır. Bu saptamanın sonuçları yeni tasarımlara veri olarak aktarılırken, mevcut çevrelerdeki sorunların çözümü için de geri besleme olarak sürece dâhil edilir.” [3].

KSD yönteminin amaçları;

- Binalarda ortaya çıkabilecek acil durum sorunlarının çözümü için veri oluşturmak,
- Bina kullanıcılarının karşılaştıkları, kullanım ile yakın ilişkisi olan, fakat yapım sırasında fark edilmeyen problemlerin çözümüne destek olmak,
- Binanın kullanımı sırasında, kullanıcı- çevre dengesinin kurulması ve ilgili düzenlemelerin yapılması için yararlı bilgi sağlamak,
- Bina ile ilgili durumları veri olarak kabul edip, aynı tip binalar için çözümlenmeye örnek teşkil etmek,
- KSD ile ilgili bilgilerin genelleştirilerek var olan tasarım ölçütlerini güncelleştirmek ve mimarlık mesleğinde yol gösterici nitelikte, ilgili alanda bilimsel yayınlar hazırlamak
- biçiminde sıralanabilir [4].

Öne sürülen çeşitli KSD kavramları içinde birçok değerlendirme modeli ön plana çıkmaktadır. KSD Süreç Modeli'nde her uygulama, planlama, yürütme ve uygulama olmak üzere üç aşama içerir. Planlama aşaması; çalışmanın kapsamının belirlenmesi, literatür araştırmasının yapılması, çalışma için uygun verilerin toplanması, analiz yöntemleri ve ekipmanların belirlenmesi, iş tanımları ve süre planlamasının yapılmasını içerir. Yönetim aşaması; sahada veri toplama ve verilerin analizinden oluşur. Uygulama aşaması da binaya ait olumlu - olumsuz özelliklerin tanımlanması, problemlerin saptanması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi, yeni yapılacak binalar için veri oluşturulması gibi amaçlara yönelik değerlendirme ve saptamaların bir yazılı kaynak olarak oluşturulmasıdır" [5].

"KSD çalışmalarında sıkça rastlanan "değerlendirme" kavramındaki değer, "bir şeye biçilen karşılık" olarak, "karşıladığı ihtiyaca göre bir nitelik" anlamına gelmektedir" [6]. "Değerlendirme; bir şeyin değerini saptamak, sınamak, yargılamak olarak da özetlenebilir" [3]. Buna göre değer kavramı; estetik bir gereksinim karşıladığında estetik değer, ekonomik bir gereksinime yönelik olduğunda ekonomik değer, kullanıma yönelik olduğunda işlevsel değer, teknik bir gereksinim karşıladığında da teknik değer olarak ifade edilir. Benzer biçimde, bina değerlendirme; işlevsel (kullanım değeri, gelecekteki değeri), estetik (deneyimsel değeri), teknik ve ekonomik / yasal olmak üzere dört ana başlık altında ele alınmaktadır [7].

3. ALAN ÇALIŞMASI: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Yurt Binaları Örneği

3.1 Alan Çalışmasında Kullanılan Araştırma Teknikleri

KSD çalışmalarında kullanılan araştırma teknikleri; projenin kapsamına, çalışma süresine, maliyete, değerlendirme çalışmalarında rol alacak aktörlerin niteliklerine ve sayılarına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir.

Alan çalışması için seçilen yurt binasının KSD yöntemi ile değerlendirilmesinde; kullanıcılar ile görüşme ve anket çalışması yapılmıştır. Kullanıcılara yönelik anketlerin yanı sıra gözlem tekniği ile mimari planlar analiz edilmiş ve bulgular, binanın dış ve iç mekân fotoğrafları ve değerlendirme kartları ile belgelenmiştir. Yukarıda tarif edilen teknikler; öncelikle öğrenciler ile görüşme ve yerinde gözlemler yapılması, ardından da elde edilen verilere göre anket sorularının hazırlanması ve anketlerin uygulanması sıralaması ile kullanılmıştır.

Anket çalışması, yurt kullanıcısı 19 kız ve 21 erkek öğrenci olmak üzere toplam 40 kişi üzerinde uygulanmıştır. Anket soruları, beş bölümde gruplandırılmış 63 sorudan oluşmaktadır. Anketin giriş bölümünde; anketin yapılma amacı ve içeriği açıklanmış, katılımcının cinsiyeti, yaşı, yurttaki konaklama süresi ve daha önce başka

bir yurttan konaklayıp konaklamadığı sorgulanmıştır. Bunu takip eden ilk bölümde; estetik değerlendirme, ikinci bölümde işlevsel değerlendirme, üçüncü bölümde teknik değerlendirmenin yapıldığı 5'li ölçek (kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, ne katılıyorum ne katılmıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) kullanılmıştır. Dördüncü bölüm; sıfat tanımları arasındaki derecelendirmeye dayalı mekan analizlerini içermektedir. Son bölüm olan beşinci bölümde ise katılımcıların, varsa, genel yorum ve düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir.

3.2 Hasan Kalyoncu Üniversitesi Yurt Binaları

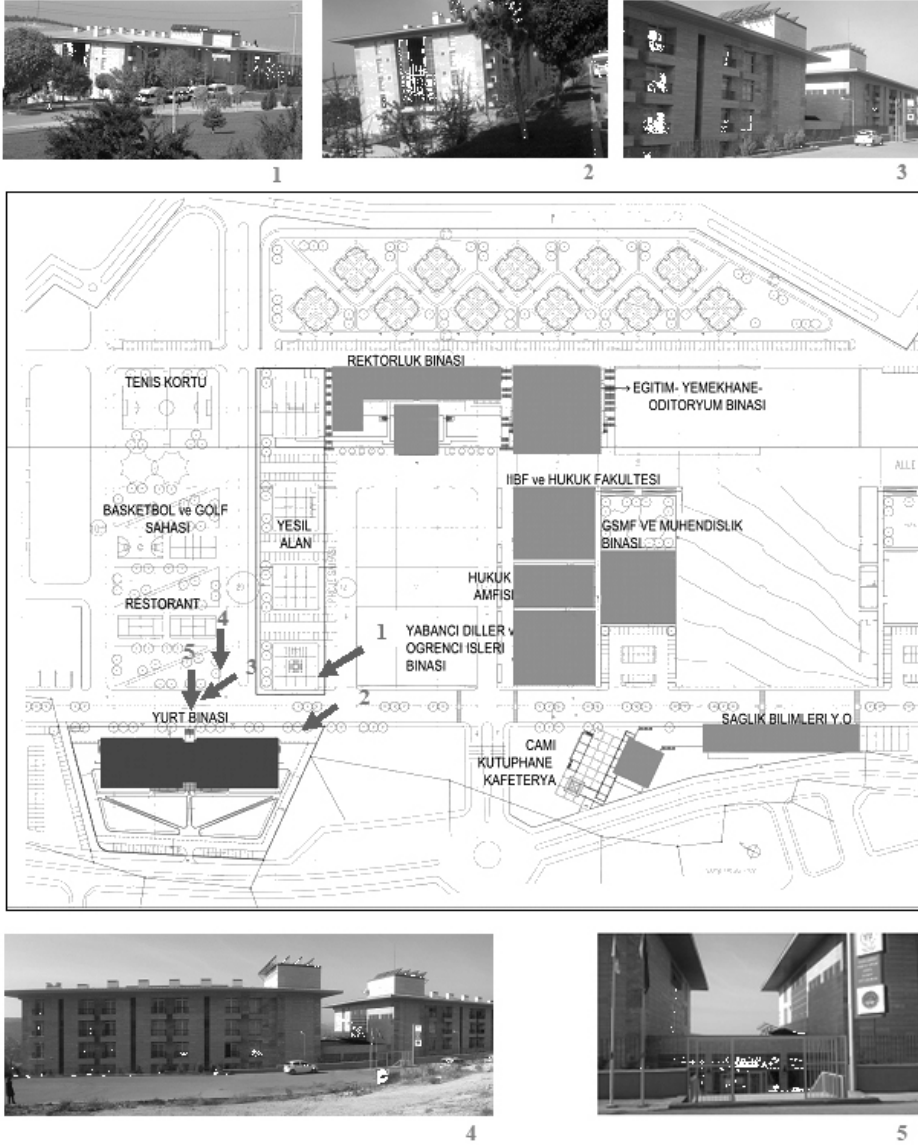
2010 yılında eğitime başlayan Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep kent merkezinden Gaziantep Havalimanına giden yol üzerinde 8.km’de yer almaktadır (Şekil 2.1).

Şekil 2.1 Hasan Kalyoncu Üniversitesi genel konumu

Eğimli bir arazi üzerinde konumlanan kampüs; Mimar Zeki Şerifoğlu tarafından tasarlanmış olup öğrenci yurtları, kampüs ana girişinin kuzey kısımda yer almaktadır (Şekil 2.2).

*KULLANIM SONRASI DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ: GAZİANTEP HASAN KALYONCU
ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ YURLARI ÖRNEĞİ*

Şekil 2.2 Kampüs genel yerleşim planı

Yurt binası A Blok erkek, C Blok kız ve her iki bloğa girişi sağlayan B Blok olmak üzere üç bloktan oluşmaktadır. A ve C bloklar; bodrum, zemin ve 3 normal kattan oluşmaktadır. Bodrum katta yemekhane, mutfak, çamaşırhane, ütü odası, teknik birimler, sıgımak, idari birimler, internet kafe, hemşire ve doktor

odası gibi ortak kullanım alanları; etüd salonu ve dinlenme salonlarıyla birlikte odalar da zemin katta konumlandırılmıştır (Şekil 2.3). Birinci, ikinci ve üçüncü katlar ise düşey sirkülasyon elemanları ve ıslak hacimlerle birlikte tamamen yurt odalarına ayrılmıştır. Zemin katta; kız ve erkek bloklarının her birinde, engelli öğrenci kullanımı için tasarlanmış, birer oda olmak üzere toplam dokuz oda yer almaktadır. Birinci, ikinci ve üçüncü katların her birinde ise her blokta 14 oda yer almakta olup toplamda 102 oda bulunmaktadır.

Şekil 2.3 Yurt binası zemin kat planı

Yaklaşık 29 m² olarak planlanan her bir odanın girişi, 3,5 m²'lik bir antreye açılmakta ve WC ile banyodan oluşan iki farklı birim olarak tasarlanan ıslak hacimlere ulaşmaktadır. Odalar; üç kişilik planlanmış ve buna göre üç yatak ve öğrencilerin kişisel eşyalarını depolamaları için yeterli sayıda dolap ve masalar ile donatılmıştır. Her bir odadan bağımsız olarak, 2 m²'lik balkonlara ulaşılmaktadır (Şekil 2.4).

Şekil 2.4 Yurt odası ve tefriş elemanları

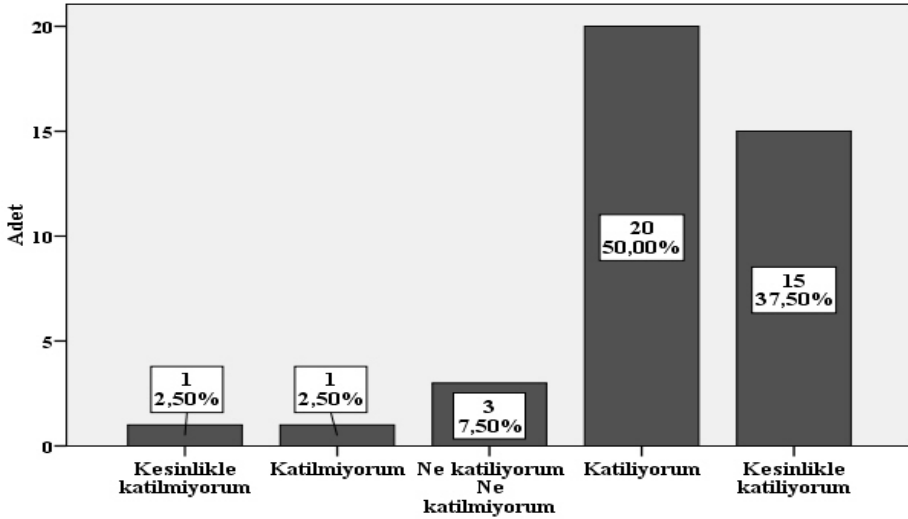
3.3 Kullanıcı Değerlendirmesi

Alan çalışması kapsamında, 19'u kız 21'i erkek olmak üzere, değerlendirmeye, 19 – 23 yaş aralığında toplam 40 kişi katılmıştır. Katılımcıların %45'i iki yıldır, % 27,5'i üç yıldır, % 22,5'i bir yıldır, % 5'i ise 4 yıldır yurttaki yaşamda olup; % 72,5'i daha önce hiç yurttaki yaşamda olmadığını, % 27,5'i ise daha önce başka bir yurttaki yaşamda olduğunu belirtmiştir.

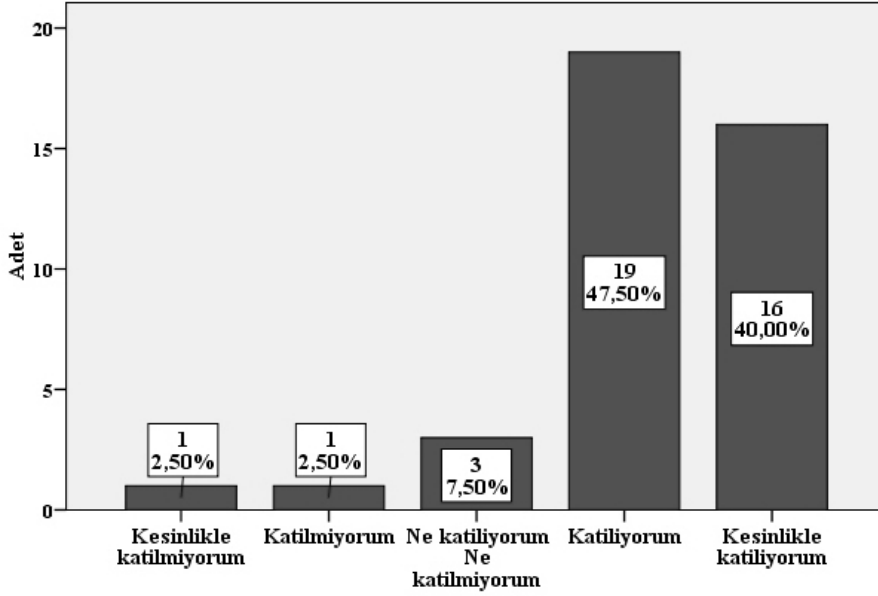
3.3.1 Estetik Değerlendirme

Anketin birinci bölümünü oluşturan estetik değerlendirmede yanıtlar; 5'li ölçekte (kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, ne katılıyorum ne katılmıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) verilen tanımlamadan oluşmaktadır. Yanıtlar, tüm kullanıcılar üzerinden ve cinsiyete bağlı olarak ayrıştırılmış şekilde analiz edilmiştir.

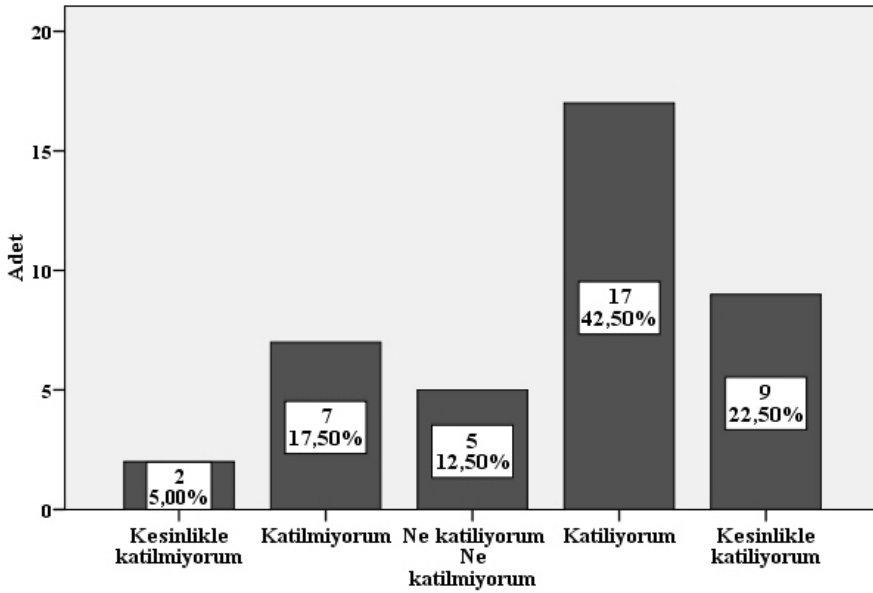
Bina görünüşüne yönelik yapılan sorguda; katılımcıların büyük bölümü binanın ilk bakışta yurt binası niteliğini yansıttığını ve binanın genel görünümünün güzel olduğunu belirtmiştir (Şekil 3.1, Şekil 3.2). Binanın çevresi ile uyumu olumlu bulunmuş ve cephe pencerelerinin düzeni % 40 orandaki katılımcıların dikkatini çekerken, % 2,5 orandaki katılımcıların dikkatini çekmemiştir. Geri kalan katılımcılar ise bu konuda kararsız kalmıştır. Bina girişinin davetkâr olma niteliği konusunda olumlu – olumsuz eşit oranda fikir belirtilmiştir. Bina cephesinde kullanılan malzeme, katılımcıların önemli bir bölümü tarafından beğenilmiştir (Şekil 3.3).

Şekil 3.1 “Bina, ilk bakıldığında yurt binası olduğunu yansıtmaktadır” tanımlamasına verilen cevapların yüzdelik dağılımı

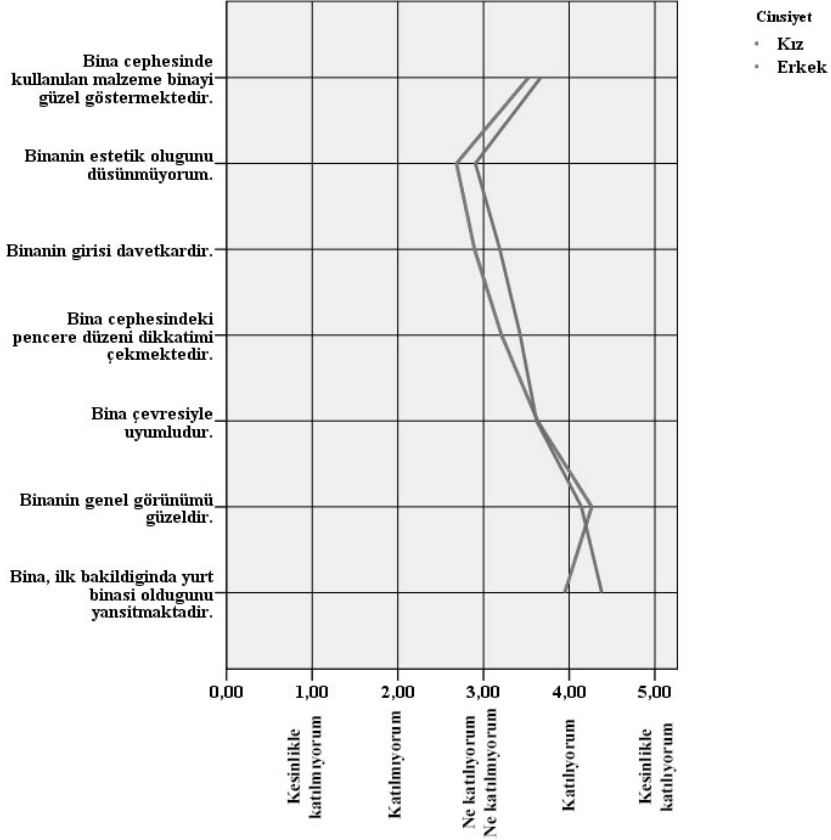

Şekil 3.2 “Binanın genel görünümü güzeldir” tanımlamasına verilen cevapların yüzdelik dağılımı

Şekil 3.3 “Bina cephesinde kullanılan malzeme binayı güzel göstermektedir” tanımlamasına verilen cevapların yüzdelik dağılımı

Yapılan anket çalışması sonucunda, estetik değerlendirme bölümünde yer alan tüm sorulara verilen cevaplar, kız ve erkek katılımcılar için ayrıştırıldığında; soruların büyük bölümüne verilen cevapların paralellik gösterdiği, sadece, binanın girişinin davetkar olduğu ve binanın ilk bakışta yurt binası niteliği taşıdığı konusunda görüş farkı olduğu gözlenmiştir (Şekil 3.4).

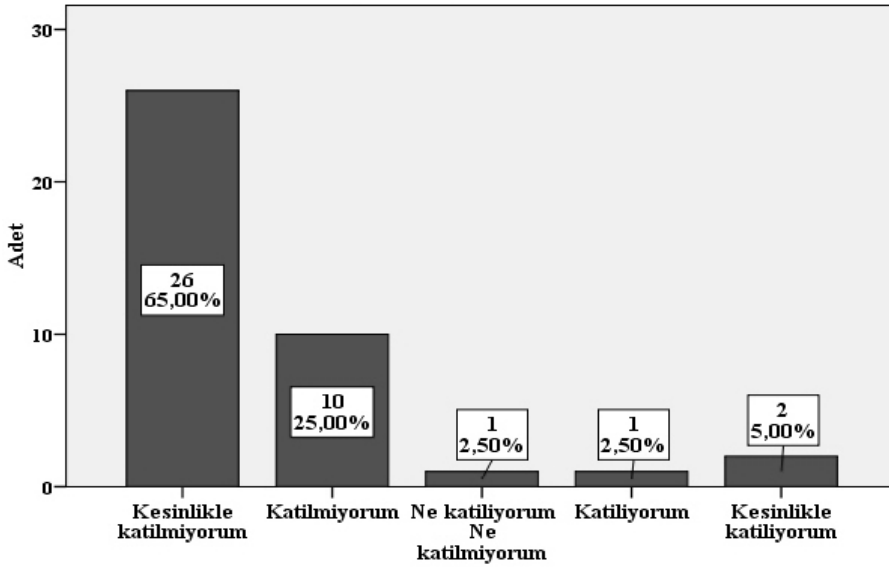

Şekil 3.4 Estetik değerlendirme sorularına verilen cevapların aritmetik ortalaması (cinsiyete bağlı olarak ayrıştırılmış analiz)

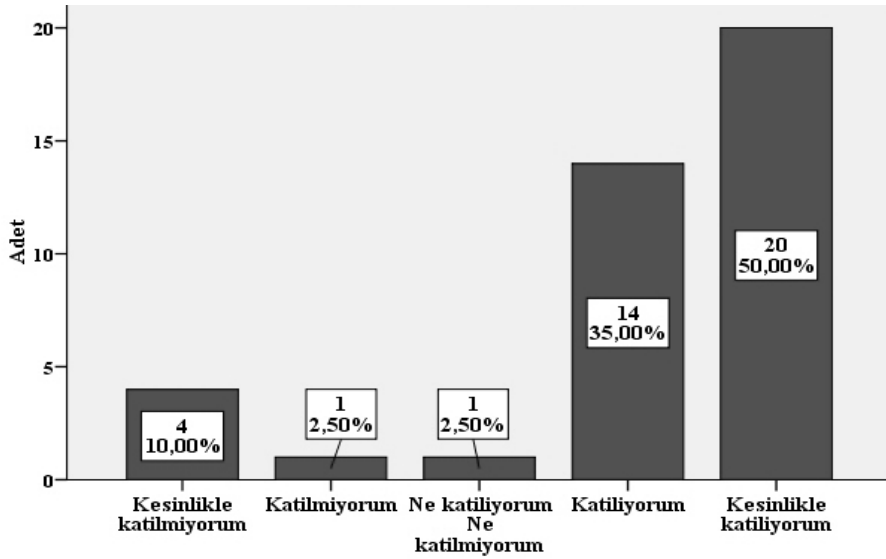
3.3.2 İşlevsel Değerlendirme

Anket uygulamasının ikinci bölümünü oluşturan işlevsel değerlendirme bölümü, odaların; mekansal kurgu, ulaşılabilirlik, mekânsal oryantasyon, verimlilik, esneklik, güvenlik vb. özelliklerinin değerlendirilmesini ön gören tanımlamalardan oluşmaktadır. Katılımcılar; kampüs içinde yurt binalarına ulaşımın ve bina girişinin fark edilmesinin ve kampüs dışından araçla binaya ulaşımın kolay olduğu yönünde görüş bildirmiştir (Şekil 3.5, Şekil 3.6). Katılımcıların büyük bir

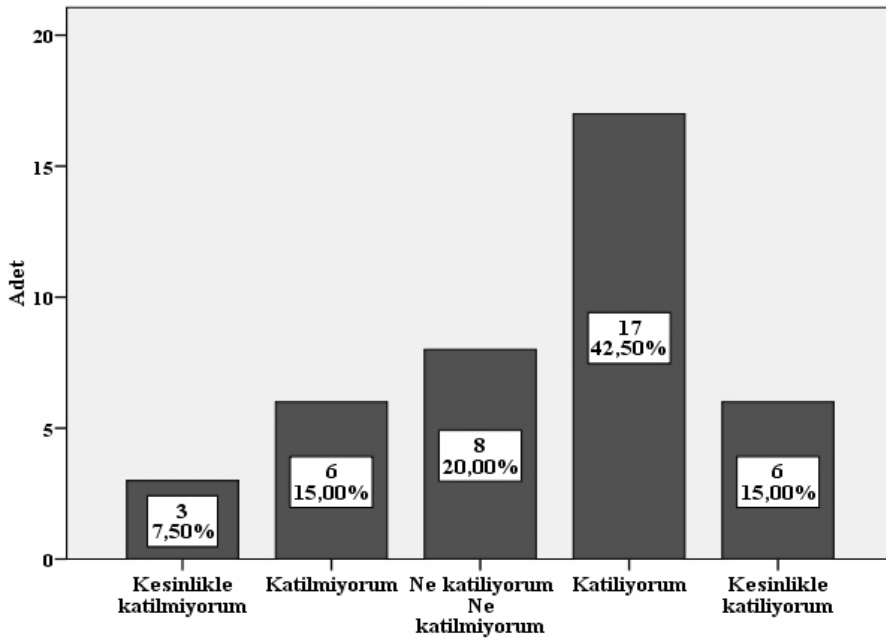
bölümü (% 77,5) benzer şekilde, bina girişinden sonra odalara ulaşımın da kolay olduğunu düşünmektedir. Oda büyüklükleri genel olarak yeterli bulunmakla birlikte depolama alanlarının yeterliliği konusunda farklı görüşler bildirilmiştir (Şekil 3.7). Katılımcıların büyük bir bölümü; odaların yatma, dinlenme, çalışma gibi farklı işlevlere cevap verebildiğini fakat mobilyaların istenildiğinde yerinin değiştirilemediğini ve esnek kullanım olanağı sağlamadığını belirtilmiştir (Şekil 3.8). Bununla birlikte oda içindeki çöp kutuları yetersiz bulunmuştur. Odalardan ulaşılan balkonların büyüklüğünün yetersiz bulunmasına rağmen oda pencerelerinin yeterli büyüklükte olduğu ve rahat açılıp kapandığı bildirilmiştir. Oda içerisinde yer alan WC ve banyonun ayrı mekânlarda olması katılımcılar tarafından olumlu bulunmuştur.

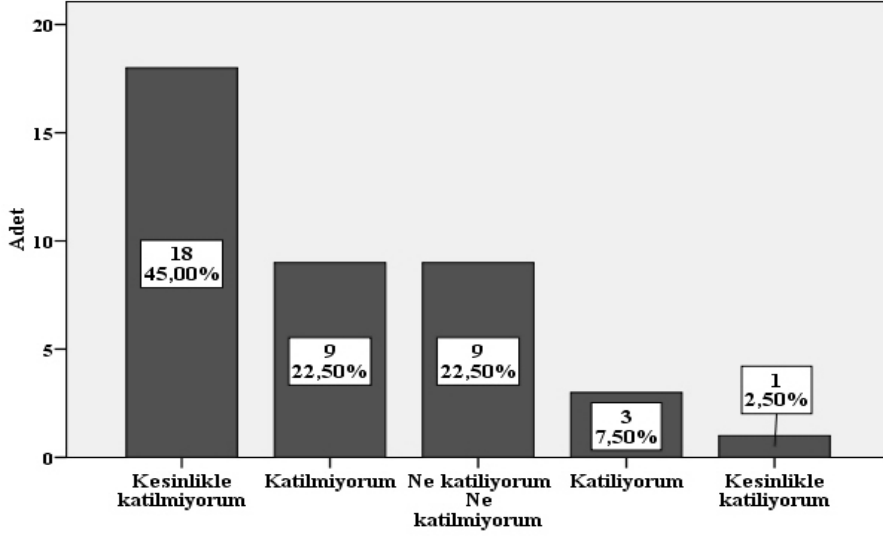
Şekil 3.5 “Kampüs içinde binaya ulaşmak zordur” tanımlamasına verilen cevapların yüzdeleri dağılımı

Şekil 3.6 “Bina girişini bulmak kolaydır” tanımlamasına verilen cevapların yüzdelik dağılımı

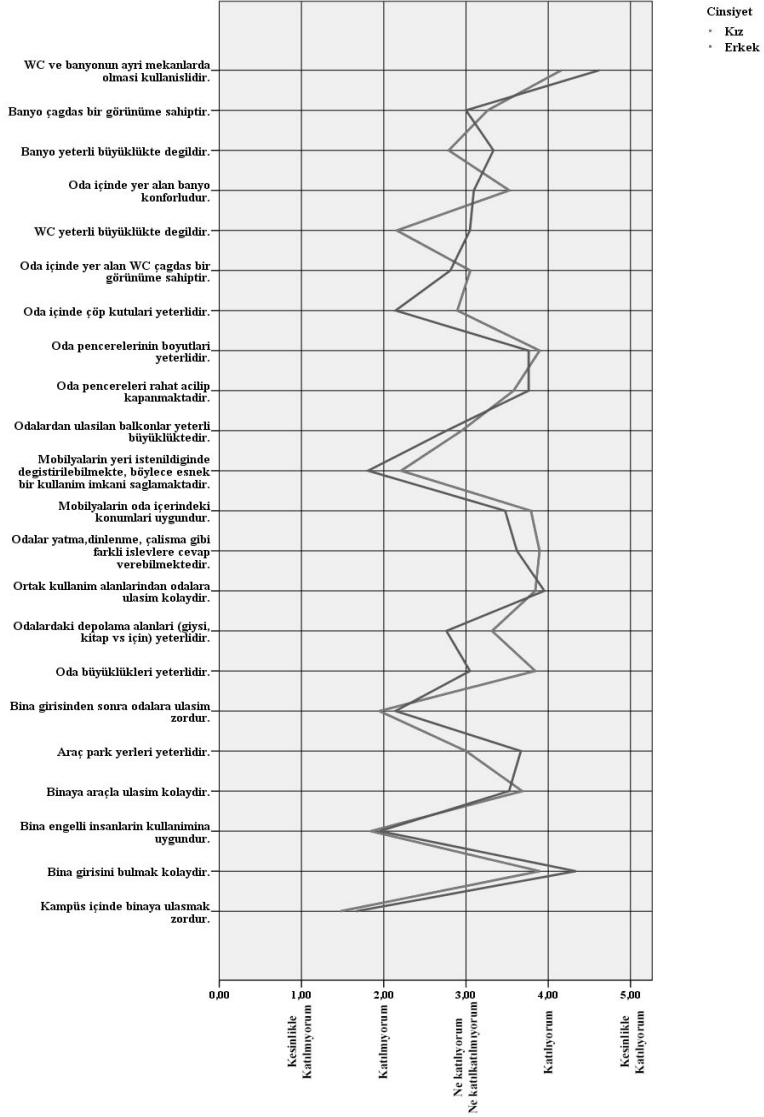

Şekil 3.7 “Oda büyüklükleri yeterlidir” tanımlamasına verilen cevapların yüzdelik dağılımı

Şekil 3.8 “Mobilyaların yeri istenildiğinde değiştirilebilmekte, böylece esnek bir kullanım imkânı sağlamaktadır.” tanımlamasına verilen cevapların yüzdelik dağılımı

Yapılan anket çalışması sonucunda işlevsel değerlendirme bölümünde yer alan tüm sorulara verilen cevaplar, kız ve erkek katılımcılar için ayrıştırıldığında; sorulara verilen cevaplarda, ıslak hacimlerin büyüklüğü, mobilyaların esnek kullanım olanağının olmaması, depolama alanlarının yeterliliği konularında görüş ayrılıkları olmakla beraber geri kalan soruların cevapları paralellik göstermiştir (Şekil 3.9).

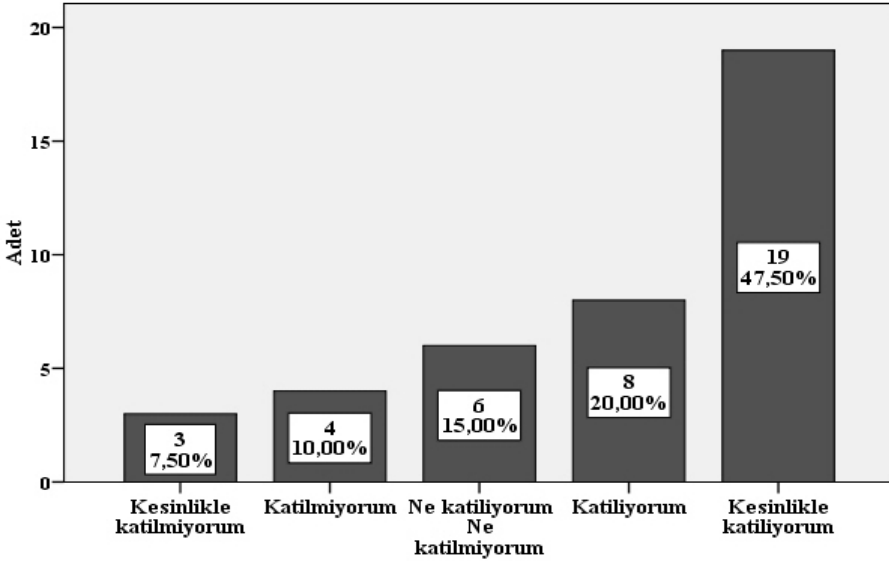

Şekil 3.9 İşlevsel değerlendirme sorularına verilen cevapların aritmetik ortalaması (cinsiyete bağlı olarak ayrıştırılmış analiz)

3.3.3 Teknik Değerlendirme

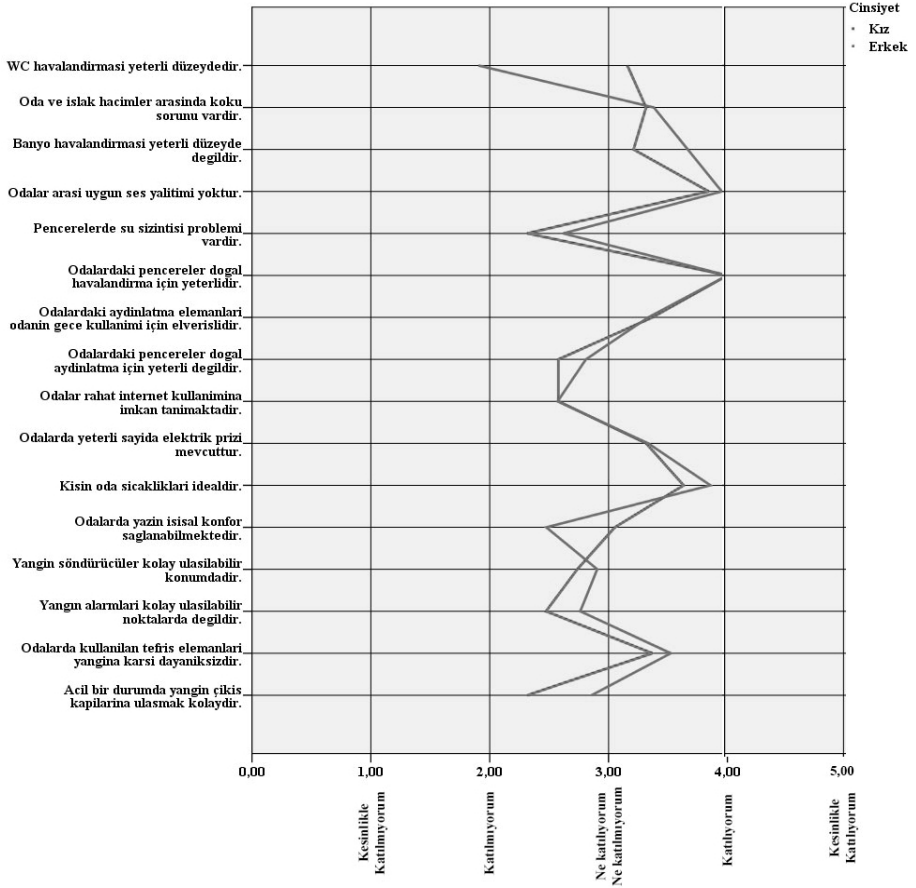
Anket uygulamasının üçüncü bölümü olan teknik değerlendirme; odaların gürültü, ısıtma, havalandırma, su ve elektrik tesisatı, acil yangın kaçışları vb. özelliklerin değerlendirilmesini ön gören tanımlamalardan oluşmaktadır. Katılımcılar; acil bir durumda odalardan yangın çıkışı kapılarına ulaşmanın zor

olduğunu ve odalarda yer alan tefriş elemanlarının yangına karşı dayanıksız olduğunu belirtmişlerdir. Yaz mevsiminde ısısal konfor bakımından odaların yeterli olduğu konusunda eşit oranda olumlu ve olumsuz yanıt verilmiştir. Bu durum, farklı yönlere bakan odalarda konaklayan kişilerin yanıtlarında farklılık olabileceğini düşündürmektedir. Öte yandan kış mevsiminde oda sıcaklıklarının ideal olduğu belirtilmiştir. Odalardaki elektrik prizlerinin sayısının yeterli olduğu düşünülürken, internet kullanımının rahat sağlanamadığı belirtilmiştir. Odalardaki doğal aydınlatma konusunda farklı görüşler belirtilirken, yapay aydınlatmanın yeterli düzeyde olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra birçok katılımcı, odalar arasında yeterli düzeyde ses yalıtımı olmadığını ifade etmiştir (Şekil 3.10).

Şekil 3.10 “Odalar arası uygun ses yalıtımı yoktur” tanımlamasına verilen cevapların yüzdeleri dağılımı

Yapılan anket çalışması sonucunda işlevsel değerlendirme bölümünde yer alan tüm sorulara verilen cevaplar, kız ve erkek katılımcılar için ayrıştırıldığında; WC havalandırmasının yeterliliği ve odaların yaz mevsiminde yeterli düzeyde ısısal konfor sağladığı ile ilgili sorularda görüş farklılıkları olmakla birlikte geri kalan soruların cevapları paralellik göstermiştir (Şekil 3.11).

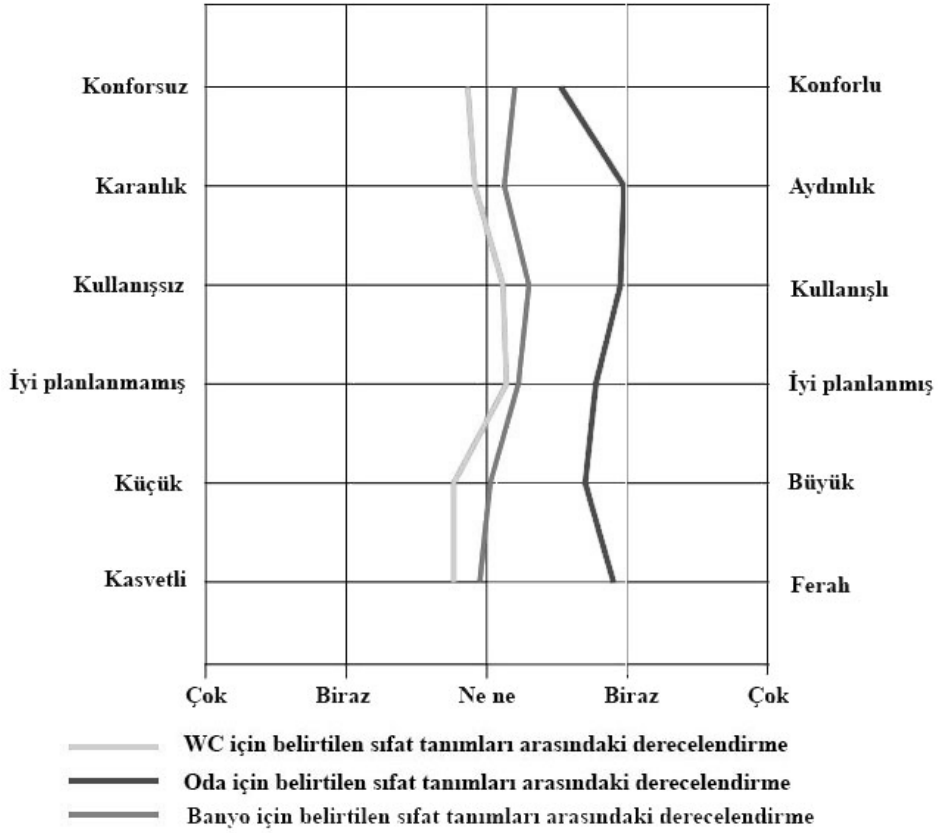

Şekil 3.11 Teknik değerlendirme sorularına verilen cevapların aritmetik ortalaması (cinsiyete bağlı olarak ayrıştırmış analiz)

3.3.4 Oda, Banyo ve WC'lerin Anlamsal Farklılaşması

Bu bölümde katılımcılardan; oda, banyo ve WC mekânlarını, 5'li ölçekte (çok, biraz, ne ne, biraz, çok) belirlenen sıfat tanımları doğrultusunda derecelendirmeleri istenmiştir.

Odalar için belirtilen sıfat tanımlarına alınan yanıtlar; "biraz" seçeneğinde yoğunlaşırken, banyolar ve WC'ler için "ne ne" seçeneği ön plana çıkmaktadır (Şekil 3.12).

Şekil 3.12 Oda, banyo ve WC için belirtilen sıfat tanımları arasındaki derecelendirmenin aritmetik ortalaması

4. BULGULARIN TARTIŞILMASI VE SONUÇ

Hasan Kalyoncu Üniversitesi öğrenci yurtları üzerinde yapılan Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD) çalışması sonucunda, yurt odalarının; estetik, işlevsel ve teknik özelliklerinin olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyan bulguların dikkat çekici olduğu görülmektedir. Bina estetik açıdan beğenilmekte, kullanıcılar tarafından binanın çevresiyle uyumlu olduğu ve işlevini yansıttığı düşünülmektedir.

İşlevsel değerlendirmede; kampüs içinden binaya ulaşmanın ve bina girişini bulmanın kolaylığı, oda büyüklüklerinin genel olarak yeterli olduğu, oda içerisinde yer alan banyo ve WC'nin ayrı mekanlarda olması, odaların yatma, çalışma, dinlenme gibi farklı işlevlere cevap verebildiği, oda içerisinde yer alan pencerelerin rahat açılıp kapandığı, mobilyaların uygun konumda olduğu hakkında

kullanıcılar olumlu görüş bildirirken; mobilyaların yerinin değiştirilemediği ve esnek kullanım olanağı sağlamadığı, balkonların yeterli büyüklükte olmadığı konusunda olumsuz görüşler bildirilmiştir. Ayrıca pek çok kullanıcı; odalarda oturma elemanı olmadığı için yatakların bu amaçla kullanıldığını, oda içerisinde ayakkabıyla dolaşmak zorunda olmanın, odanın ev sıcaklığında bir kullanım olanağı sağlamadığını belirtmiştir. Bununla birlikte tüm odaların üç kişilik kullanıma uygun olduğu ancak, aynı odada üç kişinin konaklamasının konforlu olmadığı, iki veya tek kişilik oda ihtiyacı belirtilmiştir.

Teknik değerlendirmede, odalarda kullanılan malzemelerin yangına karşı dayanıklı olmadığı ve kış mevsiminde oda sıcaklıklarının ideal olduğu görüşü hakimken, yaz mevsimi için farklı görüşler belirtilmiştir. Odaların teknolojik altyapısına ilişkin sorularda, elektrik prizlerinin yeterli sayıda olduğu, fakat odalardan rahat internet kullanımı sağlanmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, katılımcıların büyük bir bölümü, odalar arasında yeterli düzeyde ses yalıtımının olmadığını belirtmiştir. Islak hacimlere ilişkin yapılan değerlendirmede; banyo ve WC tezgâhlarındaki eğim hatasının kullanımda sıkıntı yaşattığı ve bataryalar ile asansörlerin çok sık arızalandığı gibi olumsuz görüş bildirilmiştir. Bazı pencerelerde su sızıntısı problemi olduğu tespit edilmiş, banyo ve WC havalandırmaları yetersiz görülmüş, oda ve ıslak hacimler arasında koku sorunu olduğu belirtilmiştir.

Değerlendirme sonucunda ortaya çıkan tespitler doğrultusunda geliştirilecek; kısa, orta ve uzun vadeli öneriler ile binanın tasarım sürecinde fark edilmeyen, yapım sürecinde göz ardı edilen problemler için çözüm önerilerinin getirilmesi gereği açıktır.

Buna göre geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmıştır:

a) Kısa Vadeli Öneriler:

Yapılan çalışma kapsamında bazı mekânlara ait donatılar ile ilgili düzenlemelerin gereği tespit edilmiştir. Yapılan tespitlere göre;

- Yangına dayanıksız olduğu belirtilen tefriş elemanlarının özelliklerinin incelenerek yetersiz olanların değiştirilmesi,
- Odalarda oturma elemanlarının yeniden düzenlenmesi,
- Odalardaki depolama alanlarının artırılması,
- Oda içerisindeki çöp kutularının sayısının artırılması,
- Odalarda rahat internet kullanımı için mevcut sistem altyapısının gözden geçirilmesi ve gerekli yenilemelerin yapılması,
- Sık arızalandığı belirtilen bataryaların daha dayanıklı ve kaliteli olanlar ile değiştirilmesi önerilmektedir.

b) Orta Vadeli Öneriler:

Yapılan çalışma kapsamında tespit edilen sorunlara yönelik orta vadeli çözüm önerileri aşağıda sıralanmıştır:

- Yetersiz olduğu düşünülen banyo ve WC havalandırması için mevcut tesisatın gözden geçirilmesi ve gerekli müdahalenin yapılması,
- Yaz mevsiminde, ısısal konforun sağlanamadığı odalarda detaylı inceleme yapılması ve bu konuda alternatif çözümlerin üretilmesi,
- Su sızıntısı olan pencerelerin tespit edilerek, gerekli müdahalenin yapılması,
- Olumsuz bulunan ve kokuya neden olduğu belirtilen banyo ve WC havalandırması için mevcut tesisatın gözden geçirilmesi ve gerekli müdahalenin yapılması,
- Asansörlerde sık sık arızaya neden olan teknik sorunların incelenerek giderilmesi.

c) Uzun Vadeli Öneriler:

Yapılan çalışma kapsamında tespit edilen sorunlara yönelik uzun vadeli çözüm önerileri aşağıda sıralanmıştır:

- Odaların, daha az kişi kullanımına yönelik planlanması, gerekirse daha az öğrencinin konakladığı bir yurt işletme modeline geçilmesi,
- Odalar arasında yeterli düzeyde ses yalıtımını sağlayacak malzemelerin seçilmesi ve uygun detaylar ile uygulanması gibi kapsamlı bir müdahalenin yapılması.

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Yurtları üzerinde yapılan bu çalışma; odalar üzerinde yoğunlaşarak, mevcut binanın değerlendirilmesi ve kullanıcı memnuniyetinin belirlenmesi için bir ön çalışma niteliğindedir. Çalışmanın kapsamı genişletilerek binanın tasarım sürecinde fark edilmeyen, yapım sürecinde göz ardı edilen, kısıtlayıcı nedenlerle binanın performansını etkileyecek kullanım ile yakın ilişkili problemlerin tespiti ve çözümü oldukça önemlidir.

KAYNAKLAR

Novalic, A., İstanbul'daki Yurt Odalarının, Yurt Odası Planlama İlkeleri Bağlamında Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, MSGÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2012.

Baird, G., Gray, J., Isaacs, N., Kernohan, D., and McIndoe, G., Building Evaluation Techniques, McGraw-Hill, 1995.

Evrin, T., Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD) Yönteminin YTÜ Kimya ve Metalurji Fakültesi Binası Örneğinde İncelenmesi, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2010.

Presier, W. and Vischer, C., Assessing Building Performance, First Edition, Elsevier, Oxford, 2005.

Karagengç, O., Toplu Konut Alanlarında Simgesel Performansa Yönelik Kullanım Sonrası Değerlendirme Modeli, Doktora Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2002

Aral, N., Yapı Üretiminde Proje Yönetimi için Üretkenlik Kavramına Dayalı Bir Değerlendirme Modeli, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1979.

Voordt, T. and Wegen, H., Architecture in Use, First Edition, Elsevier, Oxford, 2005.

Feyza Kuyucu: 2002 yılında YTÜ Mimarlık Fak. Mimarlık Bölümü'nde lisans, 2005 yılında YTÜ FBE Mimari Tasarım Programı'nda yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Halen YTÜ FBE Mimari Tasarım Programı'nda doktora eğitimine devam etmektedir. 2010 yılından itibaren Gaziantep Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır.

Meltem Vatan: 2002 yılında YTÜ Mimarlık Lisans, 2005 yılında YTÜ Mimarlık Yapı Programı'nda Yüksek Lisans ve 2010 yılında YTÜ Mimarlık Yapı Programı'nda Doktora derecesini alarak akademik çalışmalarını 2010 yılına kadar Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Araştırma Görevlisi olarak sürdürmüş, halen Bahçeşehir Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi – Mimarlık Bölümü'nde öğretim üyesi ve Dekan Yardımcısı olarak çalışmaktadır. Yapı bilgisi, strüktür ve bina risk değerlendirmesi ve risk yönetimi alanında akademik ve alan çalışmaları yapmaktadır. ICOMOS – ICORP (International Committee on Risk Preparedness) uluslararası uzman üye ve Türkiye kurucu üye ile başkan yardımcılığı görevini sürdürmektedir.